

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายกิตติศักดิ์ กิติคุณไพโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๑

เรื่องพิจารณาที่ ๕๗/๒๕๔๗

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๑

เรื่อง ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องขอคืนของกลาง (บริษัท จีอี แคปปิตอล ออโต้ ลีส จำกัด (มหาชน)) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของบริษัท จีอี แคปปิตอล ออโต้ ลีส จำกัด (มหาชน) ผู้ร้องขอคืนของกลาง ในคดีอาญาหมายเลขแดงที่ ม. ๑๔๓/๒๕๔๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า พนักงานอัยการสำนักงานอัยการสูงสุดยื่นฟ้องนายวิระพล หรือกล้วย เปี่ยมตัณจร ต่อศาลอาญา เป็นคดีหมายเลขดำที่ ข. ๔๒๓๕/๒๕๔๖ ฐานมียาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (เมทแอมเฟตามีน) จำนวน ๑๕๐ เม็ด น้ำหนัก ๑๗.๘๖๐ กรัม ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ต่อมา พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลอาญามีคำสั่งริบถอนคดีหมายเลขทะเบียน ลข-๑๘๔๘ กรุงเทพมหานคร และโทรศัพท์มือถือหมายเลข ๐๖-๐๕๒๖๐๑๔ ซึ่งเจ้าพนักงานยึดเป็นของกลางในคดีดังกล่าวให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ โดยอ้างว่าจำเลยใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และเพื่อเป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าว

ศาลอาญาประกาศหนังสือพิมพ์ตามกฎหมายแล้วไม่มีผู้คัดค้าน จึงทำการไต่สวนคำร้องและมีคำสั่งวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๖ ให้ของกลางดังกล่าวตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ตามคดีหมายเลขคำที่ ม.๗๕/๒๕๔๖ หมายเลขแดงที่ ม.๑๔๓/๒๕๔๖

นางดารารัตน์ มณฑานุช ผู้เข้าชื่อและครอบครองรถยนต์ของกลางยื่นคำร้อง ขอคืนรถยนต์ของกลาง เป็นคดีหมายเลขคำที่ กย. ๕/๒๕๔๗

บริษัท จีอี แคปปิตอล ออโต้ ลีส จำกัด (มหาชน) ผู้ให้เช่าซื้อรถยนต์ของกลาง ยื่นคำร้องขอคืนรถยนต์ของกลางคันเดียวกันโดยอ้างว่า เป็นเจ้าของและไม่ได้มีส่วนร่วมหรือรู้เห็นเป็นใจหรือปล่อยให้รถคันดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิด มาตรการริบทรัพย์สินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ เป็นบทบัญญัติที่ขัดต่อหลักความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๘ ที่คุ้มครองสิทธิของบุคคลในทางทรัพย์สิน อีกทั้งกระบวนการเกี่ยวกับการร้องขอให้มีการสั่งริบทรัพย์สินและกระบวนการริบทรัพย์สินตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ไม่เป็นไปตามหลักการหรือกระบวนการที่ชอบด้วยกฎหมายและความยุติธรรมตามธรรมชาติ และหลักการตามรัฐธรรมนูญ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ ใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ประกอบมาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ และการริบรถยนต์คันดังกล่าวยังขัดต่อหลักการลงโทษบุคคลในทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๒

พนักงานอัยการยื่นคำร้องคัดค้านว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นกฎหมายพิเศษที่มีเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อประโยชน์ในการต่อสู้กับสงครามยาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศชาติขณะนี้ โดยมุ่งจะปราบปรามขบวนการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอันเป็นความผิดสากล และมุ่งคุ้มครองบุคคลและความมั่นคงของประเทศ มิได้ขัดต่อกฎหมายและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๔๐ การพิจารณาคดีและคำสั่งของศาลอาญาขอปิดด้วยกระบวนการพิจารณาตามกฎหมาย และหลักแห่งการคุ้มครองสิทธิของบุคคล ผู้ขอคืนของกลางทั้งสองมิได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ และผู้ขอคืนของกลางทั้งสองผู้เห็นเป็นใจในการทำความผิดของจำเลย โดยยื่นคำร้องขอคืนของกลาง เพื่อประโยชน์ของจำเลย ทั้งเจตนาใช้สิทธิทางศาลโดยไม่สุจริต

ระหว่างพิจารณาของศาลอาญา นางคาราภรณ์ขอถอนคำร้อง ศาลอาญาอนุญาต ส่วนบริษัท จีอี แคปิตอล ออโต้ ลีส จำกัด (มหาชน) ขอให้ศาลอาญาส่งปัญหาว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ หรือไม่ ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลอาญาเห็นว่า กรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ให้ส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ ส่วนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการ ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๑ มิใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดีประกอบกับศาลรัฐธรรมนูญเคยมีคำวินิจฉัย ไว้แล้ว จึงไม่ส่งไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย และมีคำสั่งให้รอการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราว

ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๑๒ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หลังจากนั้นได้มีคำสั่งให้นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแจ้งเป็นหนังสือต่อศาลรัฐธรรมนูญในประเด็น ตามคำร้อง

นายกรัฐมนตรียมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทำหนังสือ ซึ่งแจ้งต่อศาลรัฐธรรมนูญ สรุปได้ว่า การที่พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสอง กำหนดให้ศาลประกาศในหนังสือพิมพ์ ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นสองวันติดต่อกัน เพื่อให้บุคคลซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินยื่นคำร้อง ขอเข้ามาในคดีก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่มิได้กำหนดให้แจ้งให้ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สิน

ทราบโดยตรง เนื่องจากทรัพย์สินที่จะขอให้ศาลมีคำสั่งริบตามมาตรา ๓๐ เป็นทรัพย์สินของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่จำเลยใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด การดำเนินการร้องขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวจะต้องดำเนินการสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งขั้นตอนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด ดังนั้น เมื่อได้มีการยึดสิ่งของใดไว้เป็นของกลางในคดี พนักงานสอบสวนจะต้องรวบรวมหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้เพื่อประสงค์ให้ทราบข้อเท็จจริงและพฤติกรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดนั้น เพื่อพิสูจน์ให้เห็นความผิด ซึ่งเป็นไปตามหลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในลักษณะของการสอบสวน โดยการแจ้งให้เจ้าของหรือผู้เกี่ยวข้องที่ปรากฏตามหลักฐานมาให้การในสำนวนคดีอาญา อันจะทำให้เจ้าของหรือผู้เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของกลางนั้นได้ทราบว่าทรัพย์สินนั้นถูกยึดในคดีความผิดนั้น ส่วนการประกาศหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นสองวันติดต่อกันก็เป็นวิธีการหนึ่ง เพื่อให้บุคคลซึ่งอาจอ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินรวมทั้งผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินทราบอีกทางหนึ่ง แม้ว่าผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินซึ่งมีชื่อทางทะเบียนยอมทราบจากการสอบสวนของพนักงานสอบสวนเช่นเดียวกับคดีอาญาปกติอยู่แล้ว จึงเป็นเหตุผลที่กฎหมายมิได้กำหนดให้แจ้งผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินทราบโดยตรงอีกครั้งหนึ่งอันจะเป็นการซ้ำซ้อนกับขั้นตอนในการดำเนินคดีอาญาข้างต้น กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสี่ ห้ามมิให้นำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ มาใช้บังคับเนื่องจากการดำเนินการขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินของกลางตามมาตรา ๓๐ มีการสอบสวนโดยพนักงานสอบสวนซึ่งผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินควรจะต้องทราบว่าทรัพย์สินของตนถูกยึดเป็นของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดและจะต้องถูกศาลมีคำสั่งริบอยู่แล้ว และการกำหนดให้มีการประกาศในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นสองวันติดต่อกันซึ่งเป็นขั้นตอนในการให้สิทธิแก่เจ้าของทรัพย์สินหรือผู้อ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินอีกขั้นตอนหนึ่งเช่นเดียวกับการให้สิทธิตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ เพียงแต่นำมากำหนดให้สิทธิเสียก่อนศาลจะมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่ง จึงมิได้ลดรอนสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา แต่กลับเป็นการคำนึงถึงสิทธิของเจ้าของทรัพย์สินมากกว่าที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา กล่าวคือ แทนที่จะให้เจ้าของทรัพย์สินทราบเอง กลับกำหนดให้มีการประกาศในหนังสือพิมพ์ ซึ่งทำให้ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้อ้างเป็นเจ้าของทรัพย์สินมีโอกาสทราบว่าทรัพย์สินของตนกำลังถูกดำเนินคดี

อยู่มากกว่าตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ การนำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ มาใช้บังคับจะทำให้กระบวนการพิจารณาช้าช้อน และเพิ่มจำนวนคดีในชั้นศาลเป็นภาระแก่ทุกฝ่าย ส่วนการดำเนินการริบทรัพย์สินของกลางตามมาตรา ๓๐ เมื่อศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินให้ตกเป็นของกองทุนแล้วจะต้องดำเนินการบริหารจัดการทรัพย์สินของกองทุนเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งรวมถึงการนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาด หากนำประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ มาบังคับใช้ ทรัพย์สินก็ไม่อาจจะตกเป็นของกองทุนโดยเด็ดขาดตามผลของคดี ซึ่งจะเกิดความยุ่งยากและขัดข้องในการจัดการทรัพย์สิน ไม่ว่าจะจัดการด้วยการขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น ซึ่งทำให้การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและคำชี้แจงของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแล้ว เห็นว่าข้อเท็จจริงเพียงพอแก่การพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่จำเป็นต้องไต่สวนพยานหลักฐาน

มีปัญหาต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่า จะใช้รัฐธรรมนูญฉบับใดในการพิจารณาความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญของพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ เห็นว่า บทกฎหมายใดจะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ หรือจะมีผลใช้บังคับเพียงใดนั้น ต้องพิจารณาจากรัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้บังคับในขณะกฎหมายนั้นใช้บังคับ ได้ความว่าบริษัท จีอี แคปปิตอล ออโต้ ลีส จำกัด (มหาชน) ได้ยื่นขอให้ศาลอาญาสั่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยปัญหาความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญของพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นเวลาที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ยังมีผลใช้บังคับ จึงต้องพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

ปัญหาต่อไปมีว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ปัญหาว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด

เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ เป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับต่อบุคคล เป็นการทั่วไปโดยเสมอกัน ไม่ได้ยกเว้นให้ใช้บังคับกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือทำให้บุคคลไม่ได้รับความเสมอกันในกฎหมาย หรือไม่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินทุกคนที่พนักงานอัยการยื่นคำร้องขอให้ศาลสั่งริบตามตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ย่อมได้รับการปฏิบัติโดยเท่าเทียมกัน และได้รับความคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายโดยเสมอภาค จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐

ปัญหาว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการของพนักงานอัยการ และศาลตลอดจนสิทธิในการยื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีของบุคคลภายนอก มิใช่เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการลงโทษอาญาแก่บุคคล หรือการปฏิบัติต่อบุคคลเสมือนเป็นผู้กระทำความผิด หรือการปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับหลักการลงโทษอาญาแก่บุคคล และการรับรองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓

ปัญหาว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๘ หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสอง เป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยกำหนดหน้าที่ให้ศาลที่ได้รับคำร้องขอให้ริบทรัพย์สินสั่งให้ประกาศหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่นสองวัน

ติดต่อกัน เพื่อให้บุคคลซึ่งอาจอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินยื่นคำร้องขอเข้ามาในคดี เพื่อโต้แย้งคัดค้านหรือกล่าวอ้างถึงสิทธิของตนก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง อันเป็นกระบวนการพิจารณาคดีที่ประสงค์ให้บุคคลภายนอกที่ถูกริบทรัพย์สินเข้ามาในคดีเพื่อความเป็นธรรมที่ศาลจะได้พิจารณาพยานหลักฐานที่ปวงเกี่ยวกับทรัพย์สินของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและมีคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในระยะเวลาอันสมควร และศาลชั้นต้นจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่เริ่มประกาศในหนังสือพิมพ์รายวัน ทั้งนี้ บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวก็มีได้บังคับให้ศาลต้องมีคำพิพากษาหรือคำสั่งทันทีที่พ้นกำหนดสามสิบวันแต่อย่างใด การดำเนินการริบทรัพย์สินของกลางในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น เมื่อมีการจับกุมผู้ต้องหาและยึดทรัพย์สินของกลางต้องดำเนินการสอบสวน พิจารณาตั้งฟ้องคดี ยื่นคำร้องขอให้ริบทรัพย์สิน และการพิจารณาของศาลกว่าศาลชั้นต้นจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งริบทรัพย์สินต้องผ่านขั้นตอนดำเนินการต่าง ๆ และใช้เวลานานพอสมควร เพียงพอที่บุคคลซึ่งอาจอ้างว่าผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินจะยื่นคำร้องเข้ามาในคดีได้ก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่ง และถือเป็นการให้โอกาสแก่บุคคลดังกล่าวได้รับทราบกระบวนการพิจารณาคดีของศาลตามความจำเป็นเพื่อให้มาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมิได้กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินแล้ว การไม่บัญญัติให้มีการแจ้งแก่บุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินทราบโดยตรงก็มีได้เป็นการจำกัดสิทธิบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่จะยื่นคำร้องเข้ามาในคดีเช่นกัน

ส่วนที่พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสี่ ห้ามมิให้เจ้าของทรัพย์สินยื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๖ ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลสั่งริบทรัพย์สินตามมาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ ไปแล้ว หากปรากฏในภายหลังโดยคำเสนอของเจ้าของที่แท้จริงว่า เป็นเจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สิน ถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ในความครอบครองของเจ้าพนักงาน แต่คำเสนอของเจ้าของที่แท้จริงนั้นจะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด” เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินเกินความจำเป็นหรือกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิในทรัพย์สินหรือไม่ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มีหลักการและเหตุผลในการประกาศใช้เพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อให้อำนาจ

แก่นักงานเจ้าหน้าที่ในการที่จะดำเนินการตามกฎหมายเพื่อปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเป็นภัยอันตรายอย่างร้ายแรงต่อชีวิตมนุษย์ และเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งของสังคมและประเทศชาติ ซึ่งประชาคมโลกต่างก็ตระหนักถึงภัยอันตรายและปัญหาดังกล่าวที่ทุกประเทศต้องร่วมมือกันป้องกันและปราบปราม และเป็นกฎหมายที่ยึดประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ เพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันโดยความสงบสุข ประเทศชาติมีความมั่นคง โดยเฉพาะในเรื่องการริบทรัพย์สินนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามผู้ร่วมขบวนการค้ายาเสพติดมิให้นำเอาทรัพย์สินของกลางที่ยึดได้มาใช้ในการกระทำความผิดต่อเนื่องไปอีก ขณะเดียวกันก็บัญญัติให้นำทรัพย์สินดังกล่าวมาเข้ากองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐให้สามารถจัดการกับยาเสพติดได้มากขึ้น ทั้งยังถือเป็นมาตรการเพื่อตัดทอนกำลังทางทรัพย์สินและทำลายระบบเงินทุนหมุนเวียนในเครือข่ายของขบวนการค้ายาเสพติด มิให้มีการพัฒนารูปแบบและขยายเครือข่ายที่เป็นอุปสรรคต่อการป้องกันและปราบปรามของเจ้าหน้าที่รัฐ อันเป็นมาตรการที่มุ่งเน้นที่จะดำเนินการต่อทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและผู้ร่วมสมคบเป็นหลัก ส่วนในกรณีทรัพย์สินของบุคคลภายนอกผู้สุจริตนั้น หากผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงสามารถพิสูจน์ความบริสุทธิ์ได้ก็ย่อมจะได้รับความคุ้มครอง แต่การพิสูจน์ก็ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขของการต้องยื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ซึ่งแม้มีระยะเวลาที่จำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ แต่การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีขบวนการเครือข่ายดำเนินการอย่างกว้างขวางสลับซับซ้อน เป็นพิเศษ มีความเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมอื่น ๆ ที่ดำเนินการเป็นขบวนการหรือเป็นองค์กรทั้งภายในและภายนอกประเทศ และเป็นความผิดที่มีผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ รวมทั้งความมั่นคงของประเทศชาติอย่างมาก ประกอบกับบุคคลผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นโดยปกติย่อมจะต้องพึงสงวนรักษาทรัพย์สินของตนตามสมควรแก่มูลค่าแห่งทรัพย์สิน การกำหนดระยะเวลาให้ยื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง จึงเป็นระยะเวลาเพียงพอที่สามารถจะทราบและยื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีได้แล้ว บทบัญญัติที่ให้จำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสี่ มิได้เป็นการจำกัดสิทธิเกินความจำเป็นหรือกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕ แต่อย่างใด จึงยอมไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๔๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๐ วรรคสองและวรรคสี่ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

นายกิตติศักดิ์ กิติคุณไพโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ